

**Lausunto asiassa
Dnro 503/14.00.00/2014**

**LAUSUNNON ANTAJA
Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry**

Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry:llä on jäseninään noin 900 ammattimaisesti toimivaa kevyen musiikin säveltäjää, sanoittajaa ja sovittajaa. Valvomme ja edistämme suomalaisten musiikintekijöiden taloudellisia ja ammatillisia etuja, yhteiskunnallista arvostusta sekä yhteisöllisyyttä.

Kiitämme mahdollisuudesta saada lausua tässä asiassa.

Lausuntomme pääviestit

Yksittäinen suomalainen musiikintekijä on neuvotteluissa käyttäjätahon kanssa aina heikommassa asemassa. Siksi on musiikintekijän etu, että Teosto neuvottelee lisenssit tekijän puolesta. Voidakseen neuvotella mahdollisimman tehokkaasti tekijöiden edustajana, Teosto tarvitsee neuvoteltavakseen mahdollisimman laajan teoskannan yksinoikeudella.

Yksittäisen musiikintekijän mahdollisuudet lisensoida itse oikeuksiaan yhteishallinnoinnin piiriin kuuluvilla massamarkkinoilla ovat vähäiset tai olemattomat.

Tiedossamme ei ole tapauksia, joissa käyttäjätaho olisi osoittanut halukkuuttaan neuvotella yksilöllisesti tietyn musiikintekijän oikeuksista ns. massamarkkinatilanteessa. Tiedossamme ei myöskään ole tilannetta, jossa musiikintekijä olisi osoittanut halukkuuttaan neuvotella oikeuksiensa käytöstä käyttäjätahon kanssa vastaavassa tilanteessa.

Yksilöllinen neuvottelutilanne käyttäjän ja musiikintekijän kesken ei voine olla käyttäjänkään kannalta houkutteleva. Musiikintekijän näkökulmasta voimme todeta, että jotta hänen teostensa käyttäminen ei estyisi ja markkinoiden tehokkuuden hyödyntäminen ei heikkenisi, on ilman muuta parempi, että hänen teoksensa on mukana yhteishallinnointiorganisaation valikoimassa.

Harras toiveemme on, ettei tämä KKV:n käynnistämä ja johtama prosessi johda suomalaisen musiikintekijän aseman heikentämiseen ainakaan enempää kuin se on jo nyt tehnyt. Suomalainen musiikin ekosysteemi ei tarvitse omia kansallisia haasteita rajoittamaan kehitystään osana kansainvälistä musiikin markkinan kehitystä.

Vastaus kysymykseen 1.

Teoston ehdottama sitoumus on omiaan rajoittamaan Teoston toiminnan oikeuksien hallinnointiin musiikkiteosten käytön massamarkkinoilla.

Teosto on sitoumuksensa perusteluissa kuvannut hyvin käytännönläheisesti ne tavat joilla massamarkkinat pystyy tunnistamaan. Tervehdimme ilolla teosten tunnistamiseen, käyttöraportointiin ja korvaustilityksiin liittyvää standardointia sekä datan sisällön ja datan käsittelyn prosessien kehittämistä. Markkinoiden sujuvuuden kannalta on ymmärrettävää, että vain Teosto edustaa hallinnoimillaan massamarkkinoilla kutakin oikeudenhaltijaa

yksinoikeudella.

Teosto on yhdessä jäsenjärjestöjensä (Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry, Suomen Säveltäjät ry, Suomen Musiikkikustantajat ry) kanssa valmistellut yhteishallinnoinnin direktiivin tulevaan toimeenpanoon liittyen uutta Teoston asiakassopimusta. Valmistelutyön yhteydessä ovat muotoutuneet Teoston sitoumuksen kohdassa 8 esitellyt massamarkkinoita koskevat oikeuksien luokat. Työn vaiheisiin on kuulunut muun muassa tiettyjen eurooppalaisten tekijänoikeusjärjestöjen vastaavaan luokitteluun tutustuminen sekä suomalaisen markkinaympäristön tulkintaa. Lopputulos on mahdollisimman käytännönläheinen. Lisäksi se huomioi yhteishallinnointidirektiivin johdantolauseen 19 kirjauksen määrittelemällä oikeudet ja oikeuksien luokat niin, että oikeudenhaltijoiden vapaus määrätä teoksistaan sekä organisaation kyky hallinnoida tehokkaasti oikeuksia ovat keskenään tasapainossa.

Vastaus kysymykseen 2.

Kuten tässä lausunnossa jo aiemmin todettua, tiedossamme ei ole tarvetta yksittäisen musiikintekijän mahdollisuudelle myöntää kaupallisia tai ei-kaupallisia käyttöluovia Teoston asiakassopimuksen tarjoamien mahdollisuuksien lisäksi.

Nähtävissä on kylläkin jo nyt merkkejä siitä, että massalicensioinnin ulkopuolelle jäävät oikeuksien luokat koetaankin käyttäjätahojen puolelta *ilmaiseksi* sillä perusteella, että Teosto ei niitä enää lisensoisi. Tämä ei luonnollisesti ole musiikintekijöiden etu. Konkreettisesti tämä tuli esiin, kun elokuvasävellysten lisensointi siirtyi itsehallinnoitavaksi vuoden 2015 lopulla. Suomalaisten elokuvasäveltäjien näkökulmasta tämä toimenpide johti suoraan ansiotulon menetykseen ja tehdyn työn arvon alenemiseen. Tämä taas johtaa elokuvasäveltäjyyden näivettymiseen Suomessa. §

Musiikintekijöiden huoli onkin se, että kyseessä oleva KKV:n prosessi johtaa markkinahäiriöihin ja tiettyjen kulttuurien ja musiikin alan ammattiryhmien surkastumiseen Suomessa.

Vastauksemme kysymykseen *Parantaako Teoston ehdottama sitoumus oikeudenhaltijoiden tosiasiallisia mahdollisuuksia myöntää kaupallisia ja ei-kaupallisia käyttöluovia* on siis, että niiden myöntämisessä ei ole ollut minkäänlaista ongelmaa ennen kyseessä olevaa Teostolta vaadittua sitoumusta, mutta että koska Teosto joutui KKV:n pyynnöstä kyseisen sitoumuksen antamaan, musiikintekijöiden asema suomalaisessa musiikin markkinaympäristössä on heikentymässä.

Oikeuksien luokkien irrottamismenettelyyn liittyen: on oikein, että mikäli tekijä irrottaa oikeuksia siirrettäväksi pois Teostosta toiseen yhteishallinnointiorganisaatioon, erillisiä suostumuksia muilta oikeudenhaltijoilta ei edellytetä. Musiikintekijöiden näkökulmasta olisi kuitenkin riittänyt se, että tällaisessa tilanteessa vastaanottava organisaatio olisi ollut nimenomaan vain joku toinen yhteishallinnointiorganisaatio. Musiikintekijän turvattomuutta herättää hieman epämääräiseksi jäävä termi *riippumaton hallinnointiyhteisö* oikeuksien siirtoa vastaanottavana organisaationa. Vaikka sitoumuksessa määritellään luotettavan hallinnoinnin kriteereitä, on mahdollista, että kriteeristöstä syntyy kutakin aikaa edustava subjektiivinen näkemys asiasta.

Vastaus kysymykseen 3.

Kuten edellä mainittua, Teosto on yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa muotoillut asiakassopimukseen suunniteltua muutosta, ja tämän yhteydessä on käsitelty myös musiikin ei-kaupallisen käyttötilanteen problematiikka.

Lopputuloks on oikea, harkittu, looginen ja käytännönläheinen: musiikin tiettyä käyttötilannetta voidaan pitää ei-kaupallisena vain silloin, kun jokainen tilanteessa huomioitava oikeudenhaltija on antanut hyväksyntänsä sille, että kyseistä käyttötilannetta voidaan pitää ei-kaupallisena yksittäisten musiikkiteosten hyödyntämisenä.

Kun musiikintekijä tekee asiakassopimuksen Teoston kanssa, lähtökohta on se, että Teosto lisensoi tekijäasiakkaan teoksia musiikin kaupallisiin käyttötilanteisiin. Ei-kaupalliset käyttötilanteet ovat tästä poikkeuksia. Mikäli syntyy tarve tehdä arviointi käyttötilanteen ei-kaupallisuudesta, se tehdään huomioimalla jokaisen oikeudenhaltijan näkemys käyttötilanteesta. Vain kaikkien oikeudenhaltijoiden hyväksynnällä jokin yksittäinen musiikin käyttötilanne voi olla aidosti ei-kaupallinen.

Helsingissä 24.11.2016

Aku Toivonen, toiminnanjohtaja